

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

εις τὴν Σύνοδον τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
συγκληθείσης ἐκτάκτως
ἀπὸ 4ης ἕως 6ης Νοεμβρίου 2003.

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ.

«Ἱστορική ἀνασκόπησις
τῆς διευθετήσεως τοῦ θέματος
τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως
τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν,
ἣτις ὠδήγησεν εἰς τὴν ἔκδοσιν
τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928.»

5. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

α) Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐθύς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἐπαρχιῶν ἐζήτησεν τὴν πλήρη ἐκκλησιαστικὴν ἀφομοίωσιν αὐτῶν ἀποστείλασα τὸ ὑπ' ἀριθμὸν πρωτοκόλλου 1628 ἀπὸ ε' Δεκεμβρίου α³ιδ' Συνοδικὸν Γράμμα.

«Τῷ Παναγιωτάτῳ καὶ Θειοτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῳ Κυρίῳ Κυρίῳ Γερμανῷ καὶ τῇ περὶ Αὐτὸν Ἀγιωτάτῃ Συνόδῳ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπονέμει.

Γνωστὸν τυγχάνει τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν ἀγιωτάτῃ Συνόδῳ, ὅτι ἤδη πληροῦνται ἐνιαυτοί, ἀφ' ὅτου τμήματα χωρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Ἠπείρῳ, Μακεδονίᾳ καὶ τῷ Αἰγαίῳ Πελάγει, τῇ κραταιᾷ τοῦ Ὑψίστου δυνάμει, ἀνεκτήθησαν καὶ ὑπήχθησαν ὑπὸ τοὺς Νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τμήματα τοίνυν πρότερον ὑπὸ τὸ Κράτος τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας διατελοῦντα, δυνάμει συνθηκῶν κοινοβουλευτικῶς κυρωθεισῶν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν Κυβερνήσεων τῆς τε Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος, ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Θεοφρουρήτου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ ἀποτελοῦσι νῦν μετ' αὐτοῦ ἓν ἀδιαίρετον Κράτος ὑπὸ τὸ ἔνδοξον σκήπτρον τοῦ δαφνοστεφοῦς καὶ Θεοστέπτου Βασιλέως ἡμῶν Κωνσταντίνου. Τῆς πολιτικῆς οὖν τῶν χωρῶν τούτων ἐνώσεως τελεσθείσης, πρέπον ἐστὶ καὶ ἐπάναγκες ἐκ παραλλήλου χωρῆσαι καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἔνωσιν τε καὶ ἀφομοίωσιν πρὸς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὑπὸ τὴν διοικοῦσαν Ἱεράν Σύνοδον, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντα καὶ τὸν οἰκείον Κανόνα, τὸν λέγοντα “Εἰ δέ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πολὺς ἢ αὐθὶς καινισθεῖν, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἢ τάξις ἀκολουθεῖτω” (Καν. ιζ' τῆς Δ' Οἰκ. Συνόδου).

Ἐπεὶ δέ πρὸς τοῦτο πρῶτιστα πάντων ἀναγκαία ἐστὶν ἡ συναίνεσις καὶ συνευδοκία τῆς τοῦ Ἀγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὑφ' οὗ τὴν κανονικὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπόκεινται αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος χωραὶ, ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος διὰ τοῦ παρόντος Αὐτῆς γράμματος συνωδά ταῖς κανονικαῖς Διατάξεις ἀποτελειομένη πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἱερωτάτην Σύνοδον, παρακαλεῖ θερμῶς, ὅπως συνευδοκήσαντες κατανεύσητε εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἡδὴ πολιτικῶς ἐνωθεισῶν τῇ Ἑλλάδι Χωρῶν χειραφέτησιν καὶ ἐκχώρησιν ἀπὸ τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα αὐταὶ ἀποτελέσωσι τοῦ λοιποῦ μέρους ἀδιάσπαστον καὶ ἀχώριστον τῆς αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ τούτοις ἀπονέμοντες καὶ αὐθὶς τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν Ἱερωτάτῃ Συνόδῳ τὸν ἐκ βάθους καρδίας ἐν Χῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ εὐχὰς καὶ ἰκεσίας ἀναπέμποντες πρὸς τὸν Ὑψίστον ὑπερδιηνεκοῦς ὑγείας Αὐτῆς τε καὶ τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου διατελοῦμεν.

Οἱ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συγκροτοῦντες ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί.

Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος

Ὁ Ζακύνθου Διονύσιος

Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Σεβαστιανός

Ὁ Κορινθίας Βαρθολομαῖος

Ὁ Ἄρτης Σπυριδῶν

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Ζαχαρίας Λιανᾶς»

β) Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπανήλθεν εἰς τὸ θέμα, μετὰ δέκα ἔτη, δι' ἑτέρας Συνοδικῆς Ἐπιστολῆς, ὑπ' ἀριθμὸν Πρωτοκόλλου 1392/641/20.7.1924, αἰτησαμένη ἐκ δευτέρου τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀφομοίωσιν τῶν ἐν λόγῳ Ἐπαρχιῶν μετὰ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

«Παναγιώτατε καὶ θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κων/λεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἴκουμ. Πατριάρχα.

Πόθον μὲν διακαέστατον εἶχεν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς ἐν Ἑλλάδι Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως διοικήσιν παραμεῖναι καὶ πρὸς αὐτὴν ἔχειν τὴν ἀναφορὰν τὰς Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπὰς τῶν εἴτε ἐν τῇ Δυτικῇ Θράκῃ, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Ἠπείρῳ, ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς νήσοις ἐπαρχιῶν, τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶς συναφθεισῶν καὶ τῇ Θεοσώστῳ Ἑλληνικῇ Πολιτείᾳ ὑπαχθεισῶν. Ὅθεν παρὰ τὴν ἐπελθοῦσαν πολιτικὴν μεταβολὴν ἐπὶ δωδεκαετίαν ἤδη ἀφέθη ὡς τὸ πρότερον εἶχεν ἡ τῶν εἰρημένων Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν διοίκησις. Ἀλλὰ τῆς μὲν πληρώσεως τοιοῦτου πόθου ἀδυνάτου καταδειχθείσης, τῶν δεινῶν περιστάσεων ἕνεκα, ὑφ' ἃς νῦν ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία διατελεῖ, τῆς δὲ διοικήσεως καὶ πνευματικῆς ἐπιστασίας τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν δυσχεραينوμένης, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προάγεται παρακαλέσαι τὴν καλλίτεκνον τοσοῦτων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Μητέρα, καὶ Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, κατὰ τὴν κρατήσασαν κανονικὴν τάξιν, διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου παραχωρεῖσαι αὐτῇ καὶ συνάψαι μετ' αὐτῆς διοικητικῶς τὰς ἐν τῇ Δυτικῇ Θράκῃ, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Ἠπείρῳ, ἐν Κρήτῃ καὶ ἄλλαις νήσοις, ἐνωθείσαις μετὰ τῆς Ἑλλάδος, Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπὰς, ὡς πρό καιροῦ τὰς ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἠπείρῳ καὶ Ἐπτανήσῳ χειραφετήσασα συνήνωσε τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἐξαιρεθῆσονται αἱ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθως Ἱεραὶ Μοναὶ, αἵτινες, ἐσωτερικῶς αὐτοδιοικουμέναι, παραμένουσιν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας δικαιοδοσίαν.

Ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἀκέραιον διασώζουσα τὸν ὅλως ἄσχετον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπαρχιῶν οἰκουμενικὸν αὐτῆς χαρακτήρα, ἀμετάβλητον τὴν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ διατάξεων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὑπὸ τῆς αἰδεσίμου παραδόσεως καὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καθωρισμένην αὐτῇ ὡς πρωτοθρόνῳ καὶ προκαθημένη τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, θεία χάριτι, θέσιν διαφυλάττουσα, τῆς προσηκούσης αὐτῇ τιμῆς ἀξιοθήσεται ἐξαιρέτως παρὰ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας. Τὴν ἐνότητα δὲ τῆς πίστεως ἀδιασάλευτον ἀείποτε αὕτη τηροῦσα καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν πρὸς τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον, τὴν σεπτὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, οὐ παύσεται πνευματικῶς αὐτῇ συναντιλαμβανομένη· καὶ γὰρ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον “ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη” (Ρωμ. 12, 5).

Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, Πρόεδρος»

γ) Τὸ θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν Νέων Χωρῶν συνεζητήθη εἰς τὴν Β' (ἕκτακτον) Συνέλευσιν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τὸ Σάββατον τῆς 16ης Μαΐου 1924, χωρὶς νὰ ληφθῇ ἀπόφασις.

Παραθέτομεν ἐκ τῶν Πρακτικῶν·

«Εἶτα ὁ Μακ. Πρόεδρος (ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος) ἀναφερόμενος εἰς τὴν κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίαν συζήτησιν

περί τῆς ἐκκλ. διοικήσεως τῶν νέων χωρῶν λέγει, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ Ἁγίου Τρίκκης (Πολυκάρπου) εἶναι ὀρθή. Καλόν θά ἦτο, ἵνα ἀντί νά διατελῶσιν ὑπό τόν Οἶκουμ. Πατριάρχην, ἀποτελέσωσιν αἱ νέαι χῶραι αὐτόνομον τμήμα τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί κατὰ τούς νόμους αὐτῆς αὐτοδιοικῶνται. Ὁ Σ. Ναυπακτίας (Ἀμβρόσιος) συνιστᾷ κυβερνητικὴν συνεννόησιν· ἂν αὕτη μεταβάλη γνώμην καί διορθώσῃ τό Σύνταγμα, συμμορφούμεθα. Ὁ Σ. Δημητριάδος (Γερμανός) λέγει, ὅτι οἱ κανόνες μὲν ἐπιτρέπουν ἀντισυνταγματικότητα, ἐννοῶν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Θράκης. Ὁ Σ. Ὑδρας (Προκόπιος) λέγει, ὅτι Θράκη νοεῖται ἡ Ἡράκλεια. Οἱ κανόνες δὲν κωλύουσι τὴν χειραφέτησιν. Ἀνάγκη τό Πατριαρχεῖον νά τονωθῇ. Ὁ Μακ. Πρόεδρος προτείνει, ὅπως ὑπάγωνται ὑπό τόν Πατριάρχην καί εἶναι τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Σ. Ὑδρας (Προκόπιος) φρονεῖ, ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ νομοθετήσῃ, ὅτι οἱ περὶ Ἐκκλησίας νόμοι τῆς Παλ. Ἑλλάδος ἐφαρμόζονται καί εἰς νέαν Ἑλλάδα θά δημιουργηθῇ καί ἐκεῖ καλὴ κατάστασις. Ὁ Σ. Τρίκκης (Πολύκαρπος) λέγει, ὅτι κατὰ τό Σύνταγμα ἡ Ἐκκλησία διοικεῖται κατὰ τούς Κανόνας καί πάντα κανόνα, ἀντικείμενον εἰς τό Σύνταγμα, τόν θέτει εἰς ἀπραξίαν. Ὁ Μακ. Πρόεδρος φρονεῖ, ὅτι δύναται νά ὑπάρχῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ Σύνοδος ἐνεργοῦσα ὡς ἐνταῦθα. Ὁ Σ. Τρίκκης (Πολύκαρπος) λέγει, ὅτι τοῦτο τυγχάνει ἀδύνατον ἄνευ μεταβολῆς τοῦ Συντάγματος. Ὁ Σεβασμ. Μαντινείας (Γερμανός) ζητεῖ νά πληροφορηθῇ πῶς θά συμβιβασθῇ τό τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ συζήτησις εἶτα ἀναβάλλεται μέχρι ἐπιτεύξεως μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συνεννοήσεως».

δ) Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος συνεχίζεται καί κατὰ τὴν 7ην Συνεδρίασιν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς ΟΓ' περιόδου τὴν Πέμπτην 11ην Νοεμβρίου 1926.

Κατόπιν διεξοδικοῦ διαλόγου ἐλήφθη ἡ ἑξῆς ἀπόφασις:

«Τέλος ἀποφασίζεται ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, ὅπως ὁ Μακαρ. Πρόεδρος ὁμιλήσῃ σχετικῶς πρὸς τόν κ. Ὑπουργόν τῶν Ἐξωτερικῶν καί νά διαπραγματευθῇ τὴν χειραφέτησιν τῶν ἐν λόγῳ Μητροπόλεων, ἂν ἐπιτρέπωσι τοῦτο λόγοι Ἐθνικοί, ἂν δέ τοῦτο θεωρηθῇ ἀδύνατον, νά συσταθῇ μικτὴ Ἐπιτροπὴ, ἣς νά συμμετάσχῃ καί ὁ κ. Ἐπίτροπος Ἐπικρατείας ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Πολιτείας καί ἡ ὁποία Ἐπιτροπὴ θά ἐπιληφθῇ τῆς συντάξεως κοινοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, δυνάμει τοῦ ὁποίου νά διοικῶνται καί αἱ Μητροπόλεις τῶν Νέων Χωρῶν ὡς καί αἱ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος τοιαῦται».

Καί εἰς τὴν 8ην Συνεδρίαν τῆς Δευτέρας τῆς 15ης Νοεμβρίου 1926 ἐπανέρχεται πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος ἀνεκοίνωσεν ὅτι:

«Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συνεζήτησε μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, πλὴν ὅμως κατ' ἀνακοίνωσιν αὐτοῦ ὑπάρχουσι λόγοι σοβαροὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς, οἵτινες δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν χειραφέτησιν τῶν ἐν λόγῳ Μητροπόλεων. Εἶναι ὅμως τῆς γνώμης, ὅτι πρέπει ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐξευρεθῇ τρόπος διοικήσεως αὐτῶν, παραμένωσι δέ αὐταὶ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου».

Διαπιστοῦται εὐχερῶς, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1926 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἔχει διαμορφώσει τὴν ἄποψιν, ἡ ὁποία τελικῶς ἐπεκράτησεν καί διεμόρφωσεν τὸ ὅλον σχῆμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν ἐν λόγῳ Ἐπαρχιῶν.

ε) Ἡ Ἱερά Σύνοδος καί οἱ Ἐνδημοῦντες Ἀρχιερεῖς τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνεζήτησαν διεξοδικῶς καί μὲ ἔντασιν τὸ θέμα εἰς τὶς Συνεδρίες ἀπὸ 11ης ἕως 18ης Ἰουνίου 1928.

Εἰς τὴν α' Συνεδρία τῆς 11ης Ἰουνίου 1928 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος ἀνέγνωσεν ἀπὸ χειρογράφου εἰσήγησιν. Αὕτη μᾶς πληροφορεῖ περὶ τοῦ ὑφισταμένου εὐρυτάτου προβληματισμοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος.

«Κατὰ Φεβρουάριον μῆνα τοῦ 1924 ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ μακρὸν διασκεφθεῖσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν ἀπεφάνθη, ὅτι ἔδει νά ζητηθῇ ἡ παρά τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου χειραφέτησις αὐτῶν καί ἔνωσις μετὰ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὑπῆρχε δὲ ἀπὸ τοῦ 1914 καί πληρὴς σχέδιον τοιαύτης διοικητικῆς ἐνώσεως, ἐκπονηθὲν ὑπὸ ἐπιτροπείας, ἣς μετέσχον καί Ἀρχιερεῖς τῶν Ν. Χωρῶν. Καί εἶναι γνωστόν ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1915 εἶχεν ἀποσταλῆ ἐνταῦθα σχέδιον Τόμου παρά τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου Γερμανοῦ Ε' πρὸς χειραφέτησιν τῶν εἰρημένων Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐν ἔτει 1924 ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας ἐγένοντο καί τὰ σχετικὰ γράμματα παρ' ἡμῖν πρὸς τόν τότε Οἶκουμ. Πατριάρχην μετὰ συνεννοήσεως μετὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄλλα δὲν ἐπραγματοποιήθη μήτε ἡ αὐθόρμητος ἀπόφασις τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου, μήτε ἡ αἰτήσις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπανειλημμένοι δὲ συσκέψεις καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Κων/πόλει ἀπέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ διατήρησις τῶν Μητροπόλεων τῶν ἀπελευθερωθεισῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου καὶ ὅπως μὴ ἀπογυμνωθῇ τοῦτο καὶ ἀποψιλωθῇ πάσης δυνάμεως καθ' ὃν χρόνον νεότευκτα Πατριαρχεῖα διεκδικούσι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ καθόλου Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ χωρὶς νὰ ἀποκλείεται καὶ ἡ ἀναβίωσις τοῦ Ρωσικοῦ Π/ρχείου, καὶ ἐπὶ τῇ προόψει τοῦ ἐνδεχομένου τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου ἐκ Κων/πόλεως. Τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο δὲν ἔπαυσεν ὑφιστάμενον ἂν δέ, ὃ μὴ γένοιτο, συμβῆ τοιοῦτόν τι ὁ Οἴκουμ. Πατριάρχης θὰ ἔλθῃ εἰς ἐκκλησιαστικὰς Ἐπαρχίας, ἀνηκούσας ἔτι εἰς αὐτόν καὶ ἐπομένως θὰ λείψῃ ἡ πρόφασις τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς νέας ἔδρας τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου ἐν Σερβίᾳ ἢ ἐν Ρουμανίᾳ. Βεβαίως ἡ θέσις τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου εἶναι ἀξιοθρήνητος σήμερον, ἀλλὰ τὸ κῦρος αὐτοῦ δὲν ἔπαυσεν ὑφιστάμενον, κῦρος οὐχὶ μόνον πανορθόδοξον ἀλλὰ καὶ παγχριστιανικόν. Ὑπάρχουσι δεδομένα, καθ' ἃ καὶ αὕτη ἔτι ἡ ἀντιχριστιανικὴ Κυβέρνησις τῶν Σοβιέτ ἀναγνωρίζει καὶ σέβεται τὸ κῦρος τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου. Ἴσως τὸ κῦρος τοῦτο δὲν θὰ ἐμειοῦτο οὐσιωδῶς καὶ μετὰ τὴν ἀποψίλωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὑπολειφθεισῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, ἀλλ' ἐν τῇ συνειδήσει σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου αἱ ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεις αὐτοῦ θεωροῦνται ἀποτελοῦσαι ἔρεισμα τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δέ ἡ ἀφαίρεσις τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπαρχιῶν αὐτοῦ θ' ἀπετέλῃ πληγὴν καίριον κατὰ τῆς σεπτῆς κορυφῆς τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ εἶναι καθαρὰ καὶ ἀμετάτρεπτος ἡ ἀπόφασις τοῦ Πατριαρχείου καὶ πάντων ἀνεξαρτήτως τῶν ἐχόντων γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου νὰ διατηρηθῇ ἔστω καὶ σκιῶδης πνευματικὴ δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεων αὐτοῦ καὶ Ἐπισκοπῶν.

Ὑπάρχει ὁμως ἀνάγκη νὰ κυβερνηθῶσιν αὐταί, νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς αὐτόχρομα ἀναρχικῆς καὶ ἀποσυνθετικῆς καταστάσεως, εἰς ἣν ἀπὸ δέκα καὶ ἕξ ἐτῶν εὐρίσκονται, ἐστερημένοι πάσης νομίμου ὑποστάσεως ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει. Ὅθεν ἐγένοντο ἐπανειλημμένοι ἀπόπειραι καθορισμοῦ τρόπου καὶ συστήματος διοικήσεως αὐτῶν, Ἐπιτροπαὶ διάφοροι συνεκροτήθησαν, Διατάγματα ἐξεδόθησαν, Καταστατικά καὶ σχέδια νόμων ἐδημοσιεύθησαν, δυστυχῶς ὁμως αἱ Μητροπόλεις ἐξηκολούθησαν μένουσαι ἄνευ κέντρου καὶ ἄνευ διοικήσεως. Τὸ σχέδιον τῆς ἰδρύσεως ἰδίας Συνόδου ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀπεκρούσθη ἐντόνως, ἰδίως ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου, τῆς αὐτῆς δέ τύχης ἔτυχε παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ σχέδιον τῆς διοικήσεως κατὰ θέματα. Θὰ ἦτο λίαν μακρὸν νὰ ἀναλύσωμεν τὰ δύο σχέδια ταῦτα, ἵνα καταδείξωμεν, ὅτι οὐδέτερον τούτων ἠδύνατο νὰ λύσῃ τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον ἀμφότερα τὰ σχέδια ἐφαρμοζόμενα ἠδύναντο νὰ δημιουργήσωσι δυσάρεστον ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ἐν Ἑλλάδι, ἀνταγωνισμόν δύο ἐν τῷ αὐτῷ Κράτει Ἐκκλησιῶν, λίαν ἐπικίνδυνον. Ἡ ὑπαρξις δευτέρας Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι θὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς τὴν ὑπαρξιν δύο Κρατῶν πρὸς ἀναίρεσιν τῆς τε ἐκκλησιαστικῆς καὶ κρατικῆς ἐνότητος.

Ὁ χρόνος παρήρχεται, αἱ δυσχαίρειαι τῶν Μητροπόλεων ἠῤῥξανον, οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ν. Χωρῶν διεξετραγῶδουν τὴν ἀπεριγράπτως οἰκτρὰν κατάστασιν, εἰς ἣν περιῆλθον. Ταυτοχρόνως δέ ἦτο προφανῆς ἡ παραχθεῖσα ἀποξένωσις μεταξύ τῶν τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Ἑλλάδος Ἀρχιερέων. Ἐπὶ πλέον αἱ χειροτονίαι νέων Ἀρχιερέων ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἐξηκολούθησαν εἰς βάρος τοῦ Γεν. Ἐκκλ. Ταμείου. Δέν εἶναι δέ ἄγνωστον πόθεν ἐδίδοτο ἡ συγκατάθεσις πρὸς νέας χειροτονίας. Οὐκ ὀλίγοι προστριβαὶ ἐγενῶντο καὶ ἐκ χειροτονιῶν ἱερέων ὑπὸ τινῶν Ἀρχιερέων τῶν Ν. Χωρῶν. Ἐτεροι δέ προστριβαὶ οικονομικῆς μᾶλλον φύσεως προσέλαβον βραδύτερον ἐπικίνδυνον χαρακτῆρα ἐλθοῦσαι καὶ εἰς τὴν δημοσιότητα.

Πρόδηλον, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραταθῇ ἡ κατάστασις αὕτη. Ἐφ' ὅσον δέ ἡ χειραφέτησις τῶν Μητροπόλεων τῶν Ν. Χωρῶν, ἡ ἴδρυσις Συνόδου ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἡ διοίκησις κατὰ θέματα ἀπεκρούοντο, ἔπρεπε νὰ εὐρεθῇ σύστημα συμβιβάζον τὰ πράγματα καὶ εἰς τοῦτο ὀφείλεται τὸ γνωστὸν σχέδιον τῆς διοικητικῆς ἀφομοιώσεως, ὅπερ ἔδει βεβαίως νὰ τεθῇ ἐπισήμως καὶ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡμεῖς ἐν τινι συνεδρίᾳ τῆς Συνόδου κατὰ τὸ παρελθόν, τὸν Ἰανουάριον (27 Ἰανουαρίου 1928) προέβημεν εἰς σχετικὴν ἀνακοίνωσιν, ἀλλ' ἡ Σύνοδος ἀνέβαλε τότε πᾶσαν συζήτησιν.

Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦτο χωρὶς νὰ διακόψωσιν ἐντελῶς τοὺς πνευματικούς δεσμούς των μετὰ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου αἱ Μητροπόλεις τῶν λεγομένων Νέων Ἑλληνικῶν Χωρῶν, ἡτοι Μακεδονίας, Θράκης, Ἠπείρου καὶ Νήσων ἐνοῦνται διοικητικῶς μετὰ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ Πατριαρχεῖον ἀναθέτει ἐπιτροπικῶς τὴν διοίκησιν τῶν εἰρημένων Μητροπόλεων εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπομένως παραιτεῖται εἰς τὸ ἐξῆς οἰασδήποτε ἀσκήσεως διοικητικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἐπ' αὐτῶν. Τὴν δ' ἐξουσίαν ταύτην θ' ἀσκήσῃ ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἥς θὰ μετέχωσι τούτου ἕνεκα καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν εἰρημένων Μητροπόλεων. Ὁ τρόπος τῆς συμμετοχῆς των ἔχει περιορισμούς τινας, σχετιζομένους πρὸς τὴν ὑπαρξιν προσωρινῶν Μητροπόλεων, τοιούτων, ὅποιαι τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμόν ἐν ἔτει 1834 εἶχον ἰδρυθῆ καὶ ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος χάριν τῶν τότε προσφύγων ἐκ Τουρκίας Ἀρχιερέων. Ἐκ τῆς ὑπάρξεως

τοιούτων Μητροπόλεων ἐν ταῖς νέαις χώραις καί Ἱεραρχεῶν εἴτε ἄνευ θέσεως, εἴτε βοηθῶν οἰοὶ ἐχειροτονήθησαν ἐσχάτως ἐξηρητήθη ὠρισμένη διάταξις περὶ τῆς πληρώσεως χηρευουσῶν ἐδρῶν ἐν ταῖς νέαις Χώραις. Ἄλλ' ἐτέθη θεμελιώδης καὶ ἀπαράβατος διάταξις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται μὲν ἢ μεταθέσις Ἱεραρχεῶν ἀπὸ Μητροπόλεως μονίμου εἰς Μητρόπολιν μόνιμον, ἀπαγορεύεται δέ ὡσαύτως ἢ πλήρωσις προσωρινῆς ἔδρας αὐτοδικαίως συγχωνευομένης μετὰ τῆς ἐξ ἧς ἀπεσπάσθη. Οὕτω δέ ἂν ἐφηρμόζετο τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον αἱ νῦν χηρευοῦσαι Μητροπόλεις Φιλιατῶν καὶ Μετσόβου, θὰ κατηργοῦντο θὰ ἐτίθετο δ' ὀριστικῶς τέρμα εἰς τὰς χειροτονίας νέων Ἱεραρχεῶν. Εἶναι δέ προφανές, ὅτι διὰ τοῦ σχεδίου δέν θίγονται ἀπολύτως τὰ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὴν πληρωσιν τῶν ἐν αὐτῇ χηρευουσῶν Ἱεραρχικῶν ἐδρῶν.

Τὸ μόνον νέον κατὰ τὸ σχέδιον εἶναι τοῦτο, ὅτι τῆς ἐκλογῆς θὰ μετέχωσιν καὶ οἱ Ἱεραρχεῖς τῶν Ν. Χωρῶν οἱ μέλλοντες νὰ παρακάθηνται ἐν τῇ Ἱεραρχικῇ Συνόδῳ, ὅπως τῆς καταστάσεως Ἱεραρχεῶν τῶν Ν. Χωρῶν θὰ μετέχωσιν ἐκάστοτε τὰ ἐκ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας Συνδικά μέλη. Διότι ἐν τῇ πραγματικότητι μία θ' ἀποτελεσθῆ Ἐκκλησία ἐν Ἑλλάδι διὰ τῆς διοικητικῆς ταύτης ἀφομοιώσεως, ἐν μέρει ὑφισταμένης ἤδη διὰ τοῦ Γεν. Ἐκκλ. Ταμείου, εἰς ὃ ἐσχάτως κατὰ νόμον ἐπανήλθον οἱ καὶ ἄλλοτε ἐν αὐτῷ παρακαθήμενοι Ἱεραρχεῖς τῶν Ν. Χωρῶν. Οἱ Ἱεραρχεῖς οὗτοι διοικοῦσι τὰς Μονὰς τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, ὡς οἱ Ἱεραρχεῖς ταύτης διοικοῦσι τὰς ἐν Ἑλλάδι Μονὰς τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου. Ἐν γενικωτέρῳ ἐννοία πρόκειται περὶ διοικήσεως τῶν Μονῶν.

Βεβαίως δέν χειραφετοῦνται πλήρως καὶ ἀπολύτως αἱ Μητροπόλεις τῆς Μακεδονίας, Θράκης, Ἡπείρου καὶ Νήσων, καθ' ὃν τρόπον ἐχειραφετήθησαν αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἐπαρχίαι τῆς ἑπτανήσου, εἶτα δέ τῆς Θεσσαλίας, ἐν μέρει δέ καὶ τῆς Ἡπείρου, καὶ δύναται ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ ὑπολάβῃ τις, ὅτι ἡ διοικητικὴ ἀφομοίωσις δέν ἐμφανίζεται ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Ἱεραρχικῶν Κανόνων. Ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας θὰ ἦτο ἡ διακοπὴ παντός δεσμοῦ τῶν ἐν λόγῳ Μητροπόλεων πρὸς τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον. Ἄλλ' ὡς ἤδη εἵπομεν πρόκειται περὶ ἔργου μᾶλλον οἰκονομίας, χάριν τοῦ Πατριαρχείου χωρὶς ἐκ τοιαύτης οἰκονομίας νὰ πάσχη τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Δέν πρέπει νὰ διαφεύγῃ ἡμᾶς τὸ κρισιμώτατον τῆς θέσεως ἐν ἣ διατελεῖ τὸ Πατριαρχεῖον, ἔχομεν δέ ὑπέρτατον καὶ ἐκκλησιαστικόν, ἀλλὰ καὶ ἐθνικόν συμφέρον νὰ διασώσωμεν τὸ Πατριαρχεῖον.

Μετὰ τὴν ἀραβικὴν κατάκτησιν τῆς Ἀνατολῆς, κυρίως εἰπεῖν εἶχον καταργηθῆ τὰ τρία ἔνδοξα Πατριαρχεῖα. Ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς ἐν ὄλῳ τῷ Πατριαρχεῖῳ λ. χ. Ἀλεξανδρείας ὑπῆρχεν εἰς μόνος Ἐπίσκοπος· ἐπὶ περιόδους ὀλοκλήρους τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας ἐστερεῖτο Πατριάρχου. Οὐχὶ δέ σπανίως οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς ἤδρευον ἐν Κων/πόλει. Ἀλλὰ τὸ Πατριαρχεῖον Κων/πόλεως δέν ἠθέλησε ποτέ νὰ καταργήσῃ τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα. Μετὰ δέ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων/πόλεως τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον καὶ ἐξέλεγε καὶ ἔπαυε πολλάκις Πατριάρχας, οἵτινες ἐν Κων/πόλει διατρίβοντες μετεῖχον τῶν Συνόδων τοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ διοικητικὰ πολλάκις ζητήματα. Ἐπαύθη Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἀπουσίασε πλέον τῶν ἑξ μηνῶν ἐκ τῆς ἔδρας του. Τοῦτο ὅμως δέν σημαίνει ὅτι κατηργήθη τὸ Αὐτοκέφαλον τῶν Πατριαρχείων. Ἡ Μητρόπολις Χαλεπίου κινδυνεύουσα ἐκ τῆς λατινικῆς προπαγάνδας οὐχὶ ἄπαξ ὑπήχθη ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ἀποδοθεῖσα πάλιν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας. Τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον διώκει ἐν τῇ πραγματικότητι τὰ λοιπὰ Πατριαρχεῖα χωρὶς ἐκ τούτου νὰ πάθῃ τι ἐπαναλαμβάνομεν τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῶν.

Δέν πρέπει ἐπίσης νὰ διαφεύγωσιν ἡμᾶς οἱ ἰδιαιτέροι δεσμοὶ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον. Ὁ Συνδικός Τόμος τοῦ 1850 ἐπιβάλλει εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν ν' ἀναφέρηται εἰς τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον «ἐν τοῖς συμπίπτουσιν ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι τοῖς δεομένοις συσκέψεως καὶ συμπράξεως πρὸς κρείττονα οἰκονομίαν καὶ στηριγμὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Εἶναι δέ γνωστόν, ὅτι δύο Μητροπολίται ἐσχάτως ἐποίησαν ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Οἴκουμ. Πατριάρχην, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ πάθῃ τι τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ φρονῶμεν, ὅτι βεβαίως ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὴν κανονικὴν ἀκρίβειαν εἶναι ἡ πλήρης χειραφέτησις τῶν Μητροπόλεων τῶν Ν. Χωρῶν καὶ ἡ παράδοσις τῆς διοικήσεως αὐτῶν εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν ἀλλὰ τὸ περὶ οὗ πρόκειται σχέδιον, ὡς ἔργον οἰκονομίας δέν εἶναι ἄνευ προηγουμένου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, οὐδέ προσκρούει εἰς τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ βλάβῃ ἢ νὰ καταργήσῃ αὐτό. Ἴσως μάλιστα εἶναι καὶ κατὰ τοῦτο ὠφέλιμον, ὅτι δέν εἰσάγει ἀποτόμως καὶ ἀπεριορίστως τὴν Ἱεραρχίαν τῶν Ν. Χωρῶν εἰς τὸν διοικητικὸν ὀργανισμόν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας. Ἐάν ἐγένετο πλήρης χειραφέτησις θὰ περιήρχετο εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἡ Ἱεραρχία τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι τὴν διοίκησιν τῆς ὅλης ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας θ' ἀνελάμβανεν ἡ διπλασία σχεδόν τὸν ἀριθμὸν Ἱεραρχία τῶν Ν. Χωρῶν. Κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν σχέδιον τοιοῦτον τι δέν θὰ συμβῆ, διότι τοῦτο καθορίζει περιορισμένην τὴν θέσιν τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ν. Χωρῶν ἐν τῇ Διαρκῇ Ἱεραρχικῇ Συνόδῳ. Καθ' ἡμᾶς τὸ σχέδιον τοῦτο δέν ἀνταποκρίνεται μόνον εἰς πραγματικὰς καὶ ἀναμφισβητήτους ἐκκλησιαστικὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ θὰ

ένισχύση σημαντικῶς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν, θά ἐμφανίσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἰσχυράν καί μεγάλην καί ἐσωτερικῶς καί ἐξωτερικῶς. Ἡ Ἱεραρχία τῶν Ν. Χωρῶν συνεργαζομένη ἀδελφικῶς μετὰ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος θ' ἀποτελέσῃ σπουδαῖον παράγοντα καί θά ἐνισχύσῃ τὰς ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας ταύτης καταβαλλομένης προσπάθειάς πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ἀπασχολούντων αὐτὴν μεγάλων καί σοβαρῶν ζητημάτων. Ἀλλὰ καί ἀσχέτως πρὸς πάντα ταῦτα δὲν δικαιούμεθα ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ἡμετέραν ἀντίληψιν πρὸς ἀδελφούς ἀπὸ δεκαεξαετίας παραμένοντας ἀκυβερνήτους, δὲν δικαιούμεθα νὰ μὴ ὑποστῶμεν ἐν ἀνάγκῃ καί θυσίαν τινὰ χάριν τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου».

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ Συνεδρίαν ἀνεγνώσθη τὸ ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν α) Μονεμβασίας καί Λακεδαίμονος Γερμανοῦ, β) Ἄρτης Σπυριδῶνος, γ) Τρίκκης Πολυκάρπου συνταχθὲν Ὑπόμνημα διὰ νὰ ὑπογραφῆ καί νὰ ἀποσταλῆ πρὸς τὴν Βουλὴν. Κατόπιν διεξαχθείσης συζητήσεως μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν ἀποφασίσθη ὁμοφώνως νὰ ἀπαλειφθοῦν ὠρισμένες φράσεις καί νὰ διευτυθῆ τοῦτο εἰς ἡπιώτερον ὕψος.

Τῆς Συνόδου Ἐκείνης μετεῖχον·

Εἰς τὴν Σύνοδον εἶχεν ἀποσταλεῖ τὸ Σχέδιον τοῦ, μετὰ ἓνα μῆνα ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς, Νόμου πρὸς μελέτην καί διατύπωσιν γνώμης ὑπ' Αὐτῆς.

Γενομένης συζητήσεως κατὰ τὴν β' Συνεδρίαν οἱ μετέχοντες Μητροπολίτες ἐξέφρασαν ἐντόνους ἀντιρρήσεις περὶ τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τοῦ Νόμου καί ἐπιδιωκομένης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος καί ἀπεφάσισαν ὅπως, ἀποσταλῆ πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων τὸ ἀπὸ 12ης Ἰουνίου 1928 ἐν συνεχείᾳ παρατιθέμενον Ὑπόμνημα. Εἰς τὴν ἀπόφασιν ἐμειοψήφισεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὅστις καί ὑπέγραψεν ἐν τέλει τὸ Ὑπόμνημα μετ' ἐπιφυλάξεως.

«Μετ' ἀπορίας ἡ Ἱεραρχία τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Θεοσώστου ἡμῶν Κράτους μετὰ πανθολογουμένης αὐταπαρνήσεως ὑπηρετήσασα τὴν εὐσεβῆ ἡμῶν Πολιτείαν καί δὴ καί εἰς τὰς δυσχερεστεράς ἡμέρας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν σταδιοδρομίας, μετ' ἀπορίας λέγομεν, ἔλαβε γνώσιν σχεδίου νόμου μετὰ σχετικῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως ὑποβληθέντος ἑναγχος εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων ὑπὸ τὸν τίτλον “Περὶ ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως τῶν ἐν ταῖς Ν. Χώραις τῆς Ἑλλάδος Μητροπόλεων τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου” καί παραπεμφθέντος πρὸς μελέτην εἰς τὴν οἰκείαν Κοινοβ. Ἐπιτροπὴν. Ἡ ἀπορία ἡμῶν εἶναι τόσῳ μείζων ὅσῳ πλήν τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων εἰσῆχθη τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον νόμου εἰς τὴν Βουλὴν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ ὑπὸ τε τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Καί ὅτι μὲν ὁ κ. Ὑπουργὸς παρῆιδε τὴν γνώμην αὐτῆς εἰς θεμελιώδη ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν διοίκησιν ὡς κατωτέρω δειχθήσεται τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δὲν εὐρίσκομεν λόγους ἐπαρκεῖς ἵνα διαμαρτυρηθῶμεν ἐντόνως ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν δὲν ἦτο ἀξία τοιαύτης παραγνωρίσεως καί τοιοῦτου παραγκωνισμοῦ προκειμένου περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ὑποστάσεως αὐτῆς.

Πρὶν δὲ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ τίτλου καί περιεχομένου τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος σχεδίου νόμου ἀνάγκη νὰ ἀσχοληθῶμεν πρὸς διαφώτισιν τῆς Βουλῆς μὲ τὰ ἐπιχειρήματα ἐκεῖνα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ συντάκτης τοῦ σχεδίου τούτου ἐστήριξε τὴν εἰσηγητικὴν αὐτοῦ ἐκθεσιν. Εἶναι περιέργον ὅτι οὐδενὸς μέχρι τῆς ὑποβολῆς τοῦ σχεδίου τούτου ἐκφράσαντος ἀντιρρήσεις ὡς πάντῃ ἀγνώστου, ὁ συντάκτης τοῦ σχεδίου πειρᾶται νὰ κατοχυρώσῃ ἐν τῇ εἰσηγητικῇ του ἐκθέσει δύο θεμελιώδη σημεῖα τοῦ σχεδίου τοῦ τὸ κανονικὸν καί τὸ συνταγματικὸν ὡσεὶ διαισθανόμενος ἐκ προοιμίου αὐτὸς οὗτος ὅτι δὲν εὐδοοῦται ἀπολύτως ἡ ἀπαιτουμένη ἀπαραίτητος συμφωνία τοῦ σχεδίου πρὸς τε τὸ κανονικὸν δίκαιον καί αὐτὸν τοῦτον τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Χώρας. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου τὴν μὲν κανονικότητα τοῦ σχεδίου πειρᾶται νὰ στηρίξῃ ἐπικαλούμενος τὸν 39 Κανόνα τῆς ἐν Τρούλλῳ ΣΤ' Οἴκουμενικῆς Συνόδου, εἰς ὃν κατὰ τελείως ἀνεξήγητον τρόπον ἀποδίδει τὴν ἀντίθετον ὅλως ἔννοϊαν, ἣν σαφῶς καί αὐτοδῆλως ἔχει ὁ Κανὼν, διὰ τοὺς καί ἄκρῳ δακτύλῳ γευσαμένους γνώσεως καί μελέτης περὶ τὸ καθόλου Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας· καθόσον ὁ κανὼν μὲν οὗτος ἐπιτρέπει λόγῳ καιρικῶν περιστάσεων τὴν ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου ἐγκατάστασιν καί φιλοξενίαν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καί δεῖ ἐν τῷ προσώπῳ καί μόνῳ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Ἰωάννου, ἀναγνωριζομένων διὰ τοῦ Κανόνος πάντων τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ὡς Ἀνεξαρτήτου Προέδρου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, τὸ δὲ δὴ μέγιστον ὅτι καὶ Μητροπόλεις, ὡς ἡ τῆς Κυζίκου, προσκειμένας τοπικῶς πρὸς τὴν παραχωρηθεῖσαν τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου Ἰωάννῃ καί τῷ Λαῷ αὐτοῦ πρὸς ἐγκατάστασιν αὐτοῦ περιοχὴν, ἢ ἐν Τρούλλῳ Σύνοδος ἐξεχώρησε, δι' ὅσον χρόνον θά παρέμεινεν ἐκεῖ ἡ Κυπριακὴ Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν ἄμεσον Διοίκησιν καί ἐποπτείαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου, τὸ δὲ ὑπὸ κρίσιν σχέδιον νόμου ἀντιθέτως, Μητροπόλεις, ἄστινας ἀναγνωρίζει ὡς διατελούσας ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ

Οικουμενικοῦ Πατριάρχου, τηρουμένων πάντων τῶν κανονικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἐπιτρέπει νὰ συμμεθέξωσιν εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τῆς ἀπλῆς ταύτης ὑπομνήσεως τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ κανόνος τούτου τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου προκύπτει πασιφανέστατα ὅτι τὸ ὑπὲρ τῆς κανονικότητος τοῦ σχεδίου ἀντληθὲν ὑπὸ τοῦ συντάκτου τοῦ σχεδίου ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ὡς εἴρηται 39 Κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν ἀντέχει εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην τῶν πραγμάτων καὶ ἀνατρέπεται ἀφ' ἑαυτοῦ ἄρδην. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον κανονικὸν ὡς εἰπεῖν, ἐπιχείρημα ἐπικαλεῖται τὸ σχέδιον τοῦτο, εἶναι δὲ τοῦτο ὁ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ 1908 ἀπολυθεὶς τόμος, δι' οὗ ἐκχωρεῖται εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ δικαίωμα τῆς διοικήσεως τῶν ἐν διασπορᾷ Ἐκκλησιῶν δι' Ἀρχιερέων ἐκλεγομένων ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑποχρεομένων κατὰ τὸν τόμον τοῦτον νὰ μνημονεύωσι τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀπολυομένων δὲ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἐὰν λαμβάνωνται ἐκ τοῦ κλίματος αὐτοῦ, τηρούντων δὲ πρὸς τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογία τὸ μνημόσυνον τοῦ Πατριάρχου ἐν τοῖς διπτύχοις εἰς ἀνάμνησιν τῆς παλαιᾶς ποτὲ κυριαρχικῆς αὐτοῦ διοικήσεως τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ Ἐκκλησιῶν, ὅπερ καὶ ἐν τῇ αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς Αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις συμβαίνει χάριν τοῦ στενοτέρου συνδέσμου τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν χωρὶς τὸ παράπαν νὰ θίγηται καὶ ἡ τελεία ἀπὸ κανονικῆς ἀπόψεως αὐτοδιοικήσεως καὶ ἀνεξαρτησίας αὐτῶν. Φανταζόμεθα εἰς ποίαν μεγίστην ἀπορίαν περιπίπτει ὁ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ταύτας μηδεμίαν ἀνευρίσκων ἀπολύτως οὐδὲ πόρρωθεν σχέσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τοῦ 1908 πρὸς τὸ σχέδιον τοῦτο, οὐτινος ἐπὶ τόσου ἀνυπάρκτου βάσεως ἐπιζητεῖ νὰ στηρίξη τὴν κανονικότητα αὐτοῦ ὁ συντάκτης τοῦ σχεδίου. Περαιτέρω τὸ εἰρημένον σχέδιον, ἵνα προσλάβῃ καὶ συνταγματικὸν χρῖσμα προσκολλᾶται εἰς τὴν ἐρμηνευτικὴν διάταξιν τοῦ Α' ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, καθ' ἣν «εἰς τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τοῦ ἄρθρου 1 δὲν ἀντίκειται ἢ ἐν ταῖς Ν. Χώραις καὶ τῇ Κρήτῃ ὑφισταμένη ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις». Ἀλλ' εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀδήριτον ἀνάγκην καὶ αὐθις νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀπορίαν ἡμῶν, πῶς ὁ συντάκτης τοῦ προκειμένου σχεδίου ἀπέδωκεν εἰς τὴν ἐρμηνευτικὴν ταύτην διάταξιν, ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον ἐννοίαν ἐκείνης, ἣν τὸ ἀπλοῦν γράμμα τῆς διατάξεως ταύτης αὐτοδῆλως ἐκφέρει. Διότι κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην ἐπιτρέπεται, οὕτως εἰπεῖν, ἐκτὸς τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ὑπάρχωσιν ἐντὸς τοῦ Κράτους ἐν ταῖς Ν. Χώραις καὶ ἐν Κρήτῃ διάφοροι διοικήσεις Ἐκκλησιῶν χωρὶς νὰ ἀντίκεινται πρὸς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Συντάγματος, παραδόξως ὁ ἐκπονήσας τὸ σχέδιον ἐξέλαβε ταύτην ὡς ἐπιτρέπουσαν τὴν συγχώνευσιν τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων εἰς τὴν Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος χωρὶς νὰ ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τοῦ κυριάρχου αὐτῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς ὃν ὑπάγονται καὶ θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ ὑπάγονται.

Ἐκ τῶν εἰρημένων, κύριοι Βουλευταί, εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι τὰ παρατεθέντα ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς κανονικότητος καὶ συνταγματικότητος τοῦ σχεδίου Νόμου εἰς τὴν πρώτην ἐμβριθῆ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπίκρουσιν τούτων πίπτουσι καὶ ἐξαφανίζονται ἀφ' ἑαυτῶν.

Περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ Σχεδίου τοῦ Νόμου τούτου.

Εἶναι ἀληθές, κύριοι Βουλευταί, ὅτι κατὰ τὰς ἀνωμάλους πολιτικὰς περιστάσεις ἃς διήλθε τὸ ἡμέτερον Κράτος κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἐξεδόθησαν πολλάκις εἴτε ἐκ σπουδῆς εἴτε ἀπὸ σκοποῦ Νομοθετικὰ Διατάγματα, ὧν ὁ τίτλος ἐλάχιστα προσαρμόζεται πρὸς τὸ σύνολον τοῦ περιεχομένου αὐτῶν ἀποτελουμένων ἐκ συμφυρομῶν διατάξεων μηδεμίαν πρὸς ἀλλήλας ἐχούσας σχέσιν, ἀλλὰ τίς θὰ ἐπίστευεν ὅτι καὶ ἐν τῷ προκειμένῳ σχεδίῳ καὶ εἰς ἣν ὁμαλὴν κατάστασιν διατελοῦμεν θὰ ἀνεγράφετο τίτλος, ὅστις δὲν ἀνταποκρίνεται παντάπασιν πρὸς τὸ πραγματικὸν περιεχόμενον καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ σχεδίου Νόμου. Διότι ἀπλῆ ἀνάγνωσις τοῦ κειμένου τοῦ σχεδίου Νόμου πείθει εὐχερῶς οἰονδήποτε ὅτι δὲν πρόκειται περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Ν. Χωρῶν, αἵτινες κατὰ τὸ σχέδιον θὰ ἐξακολουθῶσι διατελοῦσαι ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην κανονικὴν ἐξάρτησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τηρουμένων μάλιστα κατὰ τὸ αὐτὸ σχέδιον Νόμου τῶν ἐπ' αὐτῶν κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλὰ πρόκειται προδήλως περὶ τροποποιήσεως καὶ μεταβολῆς τῆς διοικήσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Ἀρχιερέων ἀνηκόντων εἰς ἄλλο κλίμα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Οὕτω, ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῆς ἀντιθέσεως τοῦ τίτλου πρὸς τὸ περιεχόμενον χωροῦμεν πρὸς τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ τούτου τοῦ περιεχομένου τοῦ προτεινομένου σχεδίου. Οὐ μόνον δὲ στερεῖται τοῦτο δεδικοιολογημένης βάσεως ἀλλὰ καὶ τὸ δὴ χεῖριστον ἀνατρέπει τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀντιτίθεται πρὸς τὸν Πατριαρχικὸν Τόμον τῆς ἀπολύσεως ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῷ 1850 καὶ πρὸς πάντας τοὺς μέχρι τούδε ἰσχύσαντας Συνταγματικούς Χάρτας τῆς Χώρας, οἵτινες ἀπεριφράστως κατωχύρωσαν τὴν ἀπόλυτον αὐτοτέλειαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Διότι ἐφ' ὅσον διὰ τοῦ παρόντος σχεδίου Νόμου ἀναγνωρίζονται πάντα τὰ κανονικὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν Μητροπόλεων τῶν Ν. Χωρῶν, ποίαν ἰσχὺν θὰ ἔχωσιν ἀποφάσεις τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀφορῶσαι εἰς αὐτοὺς τούτους τοὺς Μητροπολίτας τῶν Ν. Χωρῶν, ἐφ' ὅσον ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης δύναται νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ καὶ νὰ ἀκυροῖ ταύτας; Ἐκτὸς τούτου ὁψέποτε κατὰ τὸ εἰρημένον σχέδιον κρατήσῃ ἡ διάταξις,

καθ' ἣν θὰ καλοῦνται πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ μόνα τὰ πρεσβεία τῆς χειροτονίας ἀδιακρίτως ἐκ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Π. Ἑλλάδος καὶ τῶν Ν. Χωρῶν εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ συμπέση ὥστε νὰ ἀπαρτισθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ἡ Σύνοδος ἐξ Ἀρχιερέων τῶν Ν. Χωρῶν, καὶ τότε θὰ εὐρεθῶμεν πρὸ τοῦ παραδόξου θεάματος ἡ καλουμένη Ἀυτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ διοικεῖται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον, ὑπὸ μελῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὅπερ εἰς ἀπλὰς λέξεις μεταφράζεται κατ' εὐθείαν διοίκησις τῆς οὕτω καλουμένης Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν κατὰ συγκυρίαν διοικούντων αὐτό. Τίς δὲν διαβλέπει ἐκ τῶν ἀπλῶν τούτων σκέψεων ὅτι λεληθότως, ἵνα ἀρκεσθῶμεν εἰς μόνον τὸν χαρακτηρισμὸν τούτου, καταλύεται τέλεον τὸ δι' εἰκοσαετῶν ἀγῶνων ἐπιτευχθὲν καὶ κατοχυρωθὲν Ἀυτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἀλλὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν σχέδιον εἶναι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ καταφόρως ἀντικανονικόν, διότι ρητοὶ κανόνες ἀπαγορεύουσι τὴν σύγχρονον διοίκησιν μιᾶς ἢ πλειόνων ἐπαρχιῶν ὑπὸ δύο ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν (Πρβλ. Ἀποστ. Καν. 35, Β' Οἴκουμ. Σύν. Καν. 2, Ἀντιοχ. 9 & Γ' Οἴκουμ. Σύν. 8) ἢ δὲ διηνεκῆς πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ εἴκοσι περίου αἰῶνας ἀπαρεγκλίτως ἐτήρησε καὶ ἐσεβάσθη τὴν κανονικὴν ταύτην τάξιν ἄνευ τῆς ὁποίας πλήρης σύγχυσις καὶ ἀνωμαλία ἐξουσιῶν θὰ ἐπήρχετο, ἣτις θὰ ἐσήμαινε ἀναντιρρήτως τὴν καταστροφὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ὁ συντάκτης τοῦ σχεδίου Νόμου λέγει ἐν τῷ 1 αὐτοῦ ἄρθρῳ ὅτι ἡ διοίκησις τῶν Μητροπόλεων τῶν Ν. Χωρῶν, ἀνατίθεται ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπιτροπικῶς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Δ. Ἱερὰν Σύνοδον. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι οὐδεμίαν ἐπίσημον γνῶσιν ἔχει ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, εἶναι ἀκατανόητος ἡ ἀντίληψις ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπιτροπεία ἣτοι ἐκχώρησις δικαιωμάτων καὶ πληρεξουσιότητος ὑπὸ ἑνὸς προσώπου εἰς ἕτερον ἄνευ συγκαταθέσεως τοῦ ἑτέρου, ἀπαξιουμένου καὶ ἐρωτήσεως καὶ περὶ τούτου. Ἐξ ὧσων ἐν στενῇ περιλήψει ἀνωτέρω ἐλέχθησαν εὐχερῶς κατανοεῖ πᾶς τις ὅτι προκύπτουσι φυσικῶς καὶ ἀβιάστως τὰ ἑξῆς· Πρῶτον ὅτι ἡ δικαιολογητικὴ ἢ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ σχεδίου Νόμου εἶναι ἀστήρικτος ἢ πολλῶ μᾶλλον τὰ προβαλλόμενα ὑπ' αὐτῆς ἐπιχειρήματα στρέφονται κατὰ τοῦ ὑπὸ μελέτην σχεδίου. Δεύτερον ὅτι δὲν πρόκειται παντάπασι περὶ μεταβολῆς τῆς Διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν ἀλλ' ἀντιθέτως περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς διεισδύσεως εἰς αὐτὴν Ἀρχιερέων μὴ ἀνηκόντων καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Τρίτον ὅτι τὸ προκείμενον σχέδιον ἀντίκειται ἀντικρως πρὸς τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα. Τέταρτον ὅτι ἀντιτίθεται τούτο πρὸς τε τοὺς Ἱ. Κανόνες καὶ τὰς Ἱ. Παραδόσεις καὶ τὴν διηνεκὴ πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας. Πέμπτον ὅτι οὐ μόνον ἐπιτροπικῶς δὲν ἀνατίθεται ἡ Διοίκησις τῶν Ν. Χωρῶν εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, ἐφ' ὅσον σχετικὴ συγκατάθεσις αὐτῆς πρὸς τούτο δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ὅτι τὸναντίον δημιουργῆται ἐν τῇ διοικήσει τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας προνομιακὴ θέσις Ἀρχιερέων μὴ ἀνηκόντων εἰς αὐτὴν καὶ ὑπεισάγεται λεληθότως μικρὸν κατὰ μικρὸν μεταβίβασις τῆς ἐξουσίας τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τελευταῖον ὅτι διὰ τοῦ σχεδίου τούτου αἴρεται πραγματικῶς καὶ ἀνατρέπεται ἄρδην τὸ Ἀυτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ προφάσει καθορισμοῦ Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως τῶν Ν. Χωρῶν, ἣτις κατὰ βάσιν καὶ κατ' οὐσίαν μένει ἀμετάβλητος.

Ἐθεωρήσαμεν ἡμῖν ἐπιβεβλημένον, κύριοι Βουλευταί, ὅπως διαφωτίσωμεν ὑμᾶς ἐπὶ τῆς πραγματικῆς ἐννοίας καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ὑπὸ κρίσιν σχεδίου Νόμου, ἵνα ἐν πλήρει γνῶσει τῶν πραγμάτων ἀδιστακτικῶς ἀρνηθῆτε τὴν ψῆφον ὑμῶν εἰς τοιοῦτον σχέδιον Νόμου, τὸ ὁποῖον τοσαῦτα περιέχει ἐν ἑαυτῷ στοιχεῖα ἀντισυνταγματικότητος καὶ ἀντικανονικότητος καὶ τὸ ὁποῖον, ἐὰν τυχόν ἤθελε λάβῃ τὴν μορφήν Νόμου, θὰ ἐσήμαινε τὴν ἔναρξιν πλήρους συγχύσεως καὶ ἀναρχίας εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας πρὸς χαρὰν ἐκείνων μόνον, οἵτινες χαιρεκάκως θὰ ἔβλεπον ἐπιφερόμενον θανάσιμον πλήγμα κατὰ τῆς ὑποστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ δὴ δι' αὐτῶν τῶν χειρῶν τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἣτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ ὅσπου ἐκ τῶν ὀστέων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ δὲν δύναται εἰμὴ ἡ εὐσεβῆς Νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ προτάξῃ τὸ στήθος αὐτῆς πρὸς προάσπισιν καὶ προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκφράζοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει ἀπορρίψῃ τὸ καταστρεπτικὸν τούτου σχεδίου Νόμου λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐξ ὧσων γνωρίζομεν, δὲν θὰ ἦτο εὐχερὲς ὁ ἡμέτερος κληρὸς ν' ἀποδεχθῇ τὴν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ Διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν τοιούτων ἀντικανονικῶν διατάξεων δηλοῦμεν ὅτι ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ὑποδείξωμεν κανονικὸν καὶ μὴ ἀντικείμενον εἰς τὰ ἔθνηκα ἡμῶν συμφέροντα τρόπον διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Ν. Χωρῶν ὁψέποτε ἤθελε ζητηθῆ ἀρμοδίως τούτο παρ' ἡμῖν.

Ἐπικαλούμενοι δὲ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα ὑμῶν τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν καὶ ἐνίσχυσιν, διατελοῦμεν διάπυροι πρὸς Θεὸν εὐχέταις.

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ Συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεκροτήθησαν καὶ Ἐπιτροπὲς ἐξ Ἀρχιερέων διὰ νὰ ἐπιδώσουν τὸ ἐν λόγῳ Ὑπόμνημα εἰς τοὺς Πολιτικούς Ἀρχόντες. Εἶναι δὲ ἀξιοσημεῖωτες οἱ δηλώσεις αὐτῶν (δηλαδὴ τῶν Πολιτικῶν), οἱ ὁποῖες ἀνακοινοῦνται εἰς τὴν γ' Συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Πέμπτης 14 Ἰουνίου 1928.

Ἡ ἐπισκεφθεῖσα τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Τρίκης Πολυκάρπου, Σύρου Ἀθανασίου, καὶ Δημητριάδος Γερμανοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος διεβεβαίωσεν τὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι τὸ «Νομοσχέδιον περὶ Διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν», δὲν θὰ ψηφισθῆ, διότι προέχουν ἄλλα Νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ψηφισθοῦν ὑπὸ τῆς παρούσης Βουλῆς καὶ ὅτι «τοιαύτας ὁδηγίας θὰ δώσῃ εἰς τοὺς βουλευτὰς»

Οἱ Μητροπολίτες Μονεμβασίας Γερμανός, Σύρου Ἀθανάσιος καὶ Δημητριάδος Γερμανός ἐπεσκέφθησαν τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς Σοφούλην διὰ νὰ παραδώσουν τὸ Ὑπόμνημα. Ὁ Σοφούλης ἀπήντησεν, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο δὲν πρόκειται νὰ συζητηθῆ παντάπασι καὶ ὅτι ἡ Ἱεραρχία πρέπει νὰ εἶναι ἤσυχος, ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ Ὑπόμνημα καὶ ἐπὶ λέξει ἀναφέρει ὁ Σεβασμιώτατος Μονεμβασίας ὅτι «Μετὰ τοιαύτην κατηγορηματικὴν ἀπάντησιν ἐκρίναμεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπέλθωμεν. Ἐξερχόμενοι συνητήσαμεν τρεῖς Ἀρχιερεῖς τῶν Νέων Χωρῶν Θεσσαλονίκης Γενάδιον, Ἀδριανουπόλεως Πολύκαρπον καὶ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθον, οἵτινες εἰσήχθησαν ὑπὸ Βουλευτῶν τινῶν συνοδευόντων αὐτοὺς εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ὡς δὲ ἐγνώσθη κατόπιν παρεκάλεσαν τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ ἐπισπεύσεως τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου».